

ZESTAW ZASAD POSTĘPOWANIA NA WYPADEK NIEPOŻĄDANYCH ZACHOWAŃ UCZNIÓW W SZKOLE PODSTAWOWEJ NR 5

I Podstawa prawna:

- 1. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o postępowaniu w sprawach nieletnich (Dz.U. z 1982r. Nr 35 poz.228 z późniejszymi zmianami, Dz.U. z 2002r. Nr 11 poz.109) oraz przepisy wykonawcze w związku z ustawą.*
- 2. Ustawa z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi (Dz.U. Nr 35 poz.230 z późniejszymi zmianami).*
- 3. Ustawa z dnia 24 kwietnia 1997 o przeciwdziałaniu narkomanii (Dz.U. z 2003r. Nr 34 poz.1998).*
- 4. Ustawa z dnia 6 kwietnia 1990r. o Policji (Dz.U. Nr 30 poz.179 z późniejszymi zmianami).*
- 5. Zarządzenie nr 590/03 Komendanta Głównego Policji z dnia 24 października 2003r. w sprawie form i metod działań Policji w zakresie zapobiegania i zwalczania demoralizacji i przestępczości nieletnich.*
- 6. Ustawa z dnia 7 września 1991r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2004r. Nr 256 poz.2572 ze zmianami).*
- 7. Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 stycznia 2003r. w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz.U. Nr 26 poz.226).*
- 8. Rozporządzenie MENiS z dnia 7 stycznia 2003r. w sprawie zasad udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz.U. Nr 13 poz.110).*
- 9. Rozporządzenie MEN z dnia 15 stycznia 2001r. w sprawie szczegółowych zasad działania publicznych poradni psychologiczno-pedagogicznych i innych (...) (Dz.U. Nr 13 poz. 109).*
- 10. WSO i Statut Szkoły Podstawowej nr 5 w Łodzi.*

II Działania interwencyjne

1. W przypadku uzyskania informacji, że uczeń, który nie ukończył 18 lat używa alkoholu lub innych środków w celu wprowadzenia się w stan odurzenia, uprawia nierząd, bądź przejawia inne zachowania świadczące o demoralizacji (naruszenia zasad współżycia społecznego, systematyczne uchylanie się od obowiązku szkolnego, włóczęgostwo, udział w działalności grup przestępczych) podejmuje następujące kroki:

- Nauczyciel przekazuje uzyskaną informację wychowawcy klasy.
- Wychowawca informuje o fakcie pedagoga szkolnego oraz dyrektora szkoły.
- Wychowawca wzywa do szkoły rodziców/prawnych opiekunów ucznia, przeprowadza rozmowę z rodzicami oraz – w ich obecności z uczniem. W przypadku potwierdzenia informacji zobowiązuje ucznia do zaniechania negatywnego postępowania, rodziców zaś do szczególnego nadzoru nad dzieckiem (na piśmie).
- Jeżeli rodzice odmawiają współpracy lub nie stawiają się do szkoły, a nadal z wiarygodnych źródeł napływają informacje o przejawach demoralizacji ucznia, szkoła pisemnie powiadamia o zaistniałej sytuacji sąd rodzinny lub policję (specjalistę ds. nieletnich)
- Szkoła powiadamia sąd lub policję, jeżeli wykorzysta wszystkie dostępne środki oddziaływań wychowawczych (rozmowa z rodzicami, ostrzeżenie ucznia, spotkania z pedagogiem, psychologiem), a ich zastosowanie nie przynosi oczekiwanych rezultatów. Dalszy tok postępowania leży w kompetencji tych instytucji.

2. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że na terenie szkoły znajduje się uczeń będący pod wpływem alkoholu lub narkotyków, powinien podjąć następujące kroki:

- Nauczyciel powiadamia o swoich przypuszczeniach wychowawcę klasy.
- Odizolowuje ucznia od reszty klasy, ale ze względów bezpieczeństwa nie pozostawia go samego – stwarza warunki, w jakich nie będzie zagrożone jego zdrowie lub życie (uczeń pozostaje pod opieką osoby pełnoletniej).
- Wzywa lekarza lub pielęgniarkę szkolną w celu stwierdzenia trzeźwości i ewentualnie udzielenia pomocy medycznej.
- Nauczyciel powiadamia o tym fakcie dyrektora szkoły oraz rodziców/opiekunów prawnych ucznia.
- Spożywanie przez ucznia, który nie ukończył 17 lat alkoholu na terenie szkoły stanowi wykroczenie z art. 43 Ustawy z dnia 26 października 1982r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi. Należy o tym fakcie powiadomić policję i dalszy tok postępowania leży w kompetencjach tej instytucji.

- W przypadku stwierdzenia stanu nietrzeźwości (stężenie we krwi 0,5% alkoholu lub w wydychanym powietrzu 0,25 % mg alkoholu w 1dm), policja ma możliwość przewiezienia ucznia do izby wytrzeźwień lub w przypadku jej braku do policyjnych pomieszczeń dla osób zatrzymanych na czas niezbędny do wytrzeźwienia (maksymalnie do 24 godzin). O fakcie umieszczenia zawiadamia się rodziców/opiekunów prawnych ucznia oraz sąd rodzinny, jeśli uczeń nie ukończył 18 lat.
- W przypadku odmowy ze strony rodziców/opiekunów o pozostawieniu ucznia w szkole lub przewiezieniu go do placówki służby zdrowia, bądź przekazaniu go do dyspozycji policji decyduje lekarz, po ustaleniu aktualnego stanu zdrowia w porozumieniu z dyrektorem szkoły.
- Jeżeli zdarzenia, w których uczeń przed ukończeniem 18 roku życia znajduje się pod wpływem alkoholu lub narkotyków na terenie szkoły powtarzają się, świadczy to o jego demoralizacji i nakłada na szkołę obowiązek powiadomienia o tej szczególnej sytuacji sąd rodzinny.

3. W przypadku, gdy nauczyciel znajduje na terenie szkoły substancję przypominającą wyglądem narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

- Nauczyciel, zachowując środki ostrożności, zabezpiecza substancję przed dostępem do niej osób niepowołanych oraz ewentualnym jej zniszczeniem do czasu przyjazdu policji.
- Próbuje (o ile to jest możliwe w zakresie działań pedagogicznych) ustalić, do kogo należy znaleziona substancja.
- O zaistniałym zdarzeniu powiadamia pedagoga szkolnego, dyrekcję szkoły i wzywa policję.
- Po przyjeździe policji niezwłocznie przekazuje zabezpieczoną substancję oraz informacje dotyczące szczegółów zdarzenia.

4. W przypadku, gdy nauczyciel podejrzewa, że uczeń posiada przy sobie substancję przypominającą narkotyk, powinien podjąć następujące kroki:

Nauczycielowi nie wolno samodzielnie wykonać czynności przeszukania odzieży, ani teczek ucznia – jest to czynność zastrzeżona wyłącznie dla policji, ale może nakazać, aby uczeń sam wyjął wszystkie przedmioty z kieszeni lub plecaka, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży.

- Nauczyciel w obecności innej osoby – wychowawca, pedagog, dyrektor- ma prawo zażądać, aby uczeń przekazał mu tę substancję, pokazał zawartość torby szkolnej oraz kieszeni we własnej odzieży, ewentualnie innych przedmiotów budzących podejrzenie co do ich związku z poszukiwaną substancją.
- O swoich spostrzeżeniach lub podejrzeniach powiadamia dyrektora szkoły.

- O zaistniałym zdarzeniu powiadamia rodziców/opiekunów prawnych ucznia i wzywa ich do natychmiastowego stawiennictwa w szkole.
- W sytuacji, gdy uczeń nie chce przekazać substancji, na prośbę nauczyciela dyrektor szkoły wzywa policję, która przeszukuje odzież i przedmioty należące do ucznia oraz zabezpiecza znalezioną substancję i zabiera ją do ekspertyzy.
- Jeżeli uczeń dobrowolnie wyda nauczycielowi substancję, nauczyciel po odpowiednim jej zabezpieczeniu, niezwłocznie przekazuje ją policji. Wcześniej próbuje ustalić, w jaki sposób i od kogo uczeń nabył substancję, a całe zdarzenie dokumentuje, sporządzając możliwie dokładną notatkę ze zdarzeń wraz z własnymi spostrzeżeniami.

Zgodnie z przepisami Ustawy o przeciwdziałaniu narkomanii w Polsce karane jest:

- ***posiadanie każdej ilości środków odurzających lub substancji psychotropowych,***
- ***wprowadzanie do obrotu środków odurzających,***
- ***udzielanie, ułatwianie, umożliwianie innej osobie ich użycia oraz nakłanianie do użycia,***
- ***wytwarzanie i przetwarzanie środków odurzających.***

Każde z wymienionych zachowań jest czynem karalnym w rozumieniu przepisów ustawy o postępowaniu w sprawach nieletnich, jeśli sprawcą jest uczeń, który ukończył 13 lat, a nie ukończył 17 lat.

W każdym przypadku popełnienia czynu karalnego przez ucznia, który nie ukończył 17 lat należy zawiadomić policję lub sąd rodzinny, a w przypadku popełnienia przestępstwa przez ucznia, który ukończył 17 rok życia prokuratora lub policję.

5. Popełnienie czynu karalnego lub przestępstwa na terenie szkoły.

Czyn karalny – sprawcą jest uczeń, który ukończył lat 13, ale nie ukończył lat 17. Do czynów karalnych zalicza się przestępstwa, czyli czyny ścigane przez kodeks karny (np. zabójstwo, spowodowanie ciężkiego uszczerbku na zdrowiu, rozbój, kradzież z włamaniem, a także przestępstwa przeciw bezpieczeństwu powszechnemu, takie jak spowodowanie pożaru, eksplozji materiałów wybuchowych, rozprzestrzenienia substancji toksycznych, wzięcie zakładnika itp.),

wykroczenia czyli czyny zabronione, których konsekwencją są kary określone w kodeksie wykroczeń, a wśród nich:

- ***wykroczenia przeciwko porządkowi i spokojowi publicznemu (zbiegowiska, krzyk, hałas, wybryki zakłócające spoczynek nocny, wywołujące zgorszenia),***
- ***zachowania o charakterze chuligańskim (umyślne godzenie w spokój i porządek publiczny, umyślne uszkodzenie lub niszczenie mienia).***

Przestępstwo – sprawcą jest uczeń, który ukończył 17 rok życia. Są to przestępstwa z Kodeksu Karnego ścigane z urzędu. Należą do nich:

- udział w bójce lub pobiciu,
- doprowadzenie małoletniego poniżej 15 lat lub poddania innej czynności seksualnej do obcowania płciowego,
- znęcanie się,
- wywieranie wpływu na świadka w celu skłonienia do cofnięcia skargi lub wpłynięcia na złożone zeznania,
- podrabianie dokumentów,
- kradzież,
- kradzież z włamaniem,
- rozbój,
- przywłaszczenie,
- oszustwo.

Postępowanie wobec ucznia – sprawcy czynu karalnego.

- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- ustalenie okoliczności czynu i ewentualnych świadków zdarzenia,
- przekazanie sprawcy, pedagogowi pod opiekę i informuje dyrektora szkoły
- powiadomienie rodziców ucznia-sprawcy,
- powiadomienie policji, gdy sprawa jest poważna (rozbój, uszkodzenie ciała itp.) lub sprawca jest uczniem innej szkoły i jego tożsamość nie jest znana,
- zabezpieczenie ewentualnych dowodów przestępstwa lub przedmiotów pochodzących z przestępstwa i przekazanie ich policji.

Postępowanie nauczyciela wobec ucznia, który stał się ofiarą przestępstwa.

- udzielenie pierwszej pomocy (przedmedycznej) bądź zapewnienie jej przez wezwanie lekarza lub pielęgniarki szkolnej w przypadku, gdy ofiara doznała obrażeń,
- niezwłoczne powiadomienie dyrektora szkoły,
- powiadomienie rodziców ucznia,

- niezwłoczne wezwanie policji w przypadku, gdy istnieje konieczność profesjonalnego zabezpieczenia śladów przestępstwa, ustalenie okoliczności i przesłuchania ewentualnych świadków zdarzenia.
- otoczenie ucznia pomocą psychologiczną i wsparciem (pedagog i wychowawca)

6. Postępowanie nauczyciela (innych pracowników szkoły) w przypadku stwierdzenia aktu przemocy i agresji ucznia (uczniów) wobec otoczenia.

Przemoc to zamierzone i wykorzystujące przewagę sił działanie przeciw innej osobie naruszające jej prawa i dobra osobiste (do nietykalności fizycznej, godności, szacunku, powodujące cierpienie i szkody; ma na celu kontrolowanie i podporządkowanie ofiary. Nie musi wiązać się z fizycznymi obrażeniami. W szkole można zaobserwować różne formy przemocy dzieci wobec dzieci:

- *przemoc fizyczna* – bicie, kopanie, popychanie, plucie, niszczenie rzeczy, zamykanie w pomieszczeniach, wymuszanie itp.
- *przemoc słowna* – przezywanie, wyśmiewanie, poniżanie, grożenie, obmawianie, szantażowanie, manipulowanie,
- *przemoc bez słów i kontaktu fizycznego* – miny, wrogie gesty, izolowanie, manipulowanie związkami.

Powyższe zachowania mogą wyczerpać znamiona przestępstw m. In. Z art. 156-158, 190-191, 197, 207, 212, 216, 217, 280-282, 288 k.k.

Agresja w psychologii oznacza skłonności do zachowań agresywnych, ataku, trudności kontrolowania negatywnych popędów i impulsów skierowanym przeciwko innym ludziom, sytuacjom, poglądom. Często występuje w sytuacji grupowej, jako działanie naśladowcze, będące wyrazem dostosowania się do wymagań i zasad obowiązujących np. w grupie rówieśniczej lub subkulturze. Agresja może przybierać różne formy: od ataków fizycznych, jak przemoc czy gwałt w rozmaitych (indywidualnych bądź grupowych) postaciach, do bardziej subtelnych zachowań, m.in. krzyku, agresji słownej, złośliwości zachowania, mimiki czy gestykulacji.

Sprawca to ten, kto pomiędzy 13 a 17 rokiem życia dopuszcza się czynu społecznie niebezpiecznego, zabronionego pod groźbą kary-niezależnie od formy popełnienia czynu (dokonanie, usiłowanie, przygotowanie, podżeganie, namawianie, nakłanianie, pomocnictwo).

Świadek zdarzenia to pokrzywdzony lub osoba posiadająca informacje co do faktów bezpośrednich, jak i pośrednich o zaistniałym czynie zabronionym.

Ofiara to osoba fizyczna lub prawna, której dobro prawne zostało bezpośrednio naruszone lub zagrożone przez przestępstwo (art.49 K.K.). w przypadku przemocy dobro prawne to życie i zdrowie pokrzywdzonego, jego mienia, cześć i nietykalność cielesna.

Zatrzymanie nieletniego- policja może zatrzymać a następnie umieścić w policyjnej izbie dziecka nieletniego, co do którego istnieje uzasadnione podejrzenie, że popełnił czyn karalny, a zachodzi uzasadniona obawa ukrycia się nieletniego lub zatarcia śladów tego czynu, albo gdy nie można ustalić tożsamości nieletniego.

Kontrakt –umowa podpisana przez rodziców, dziecko, wychowawcę, lub pedagoga szkolnego. Kontrakt to indywidualny plan pracy z uczniem. W swojej treści zobowiązuje do współdziałania w zakresie poprawy zachowania dziecka. Nakłada konkretne zadania dotyczące dziecka, rodziców oraz określa terminy ich wykonania. Realizacja zadań polega na bieżącym monitorowaniu. Rodziców i dziecko poucza się o konsekwencjach niewywiązania się z kontraktu.

Zgodnie z „Rozporządzeniem w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach” każdy pracownik szkoły ma obowiązek reagować w sytuacji, gdy uczeń zachowuje się agresywnie.

Procedury postępowania w sytuacjach zachowania agresywnego ze strony uczniów.

W każdym przypadku, gdy uczeń jest świadkiem wypadku, pobicia, agresywnego zachowania bądź innego zdarzenia sprzecznego z normami i zasadami obowiązującymi na terenie szkoły natychmiast zgłasza zaistnienie danego faktu najbliższej znajdującej się osobie dorosłej:

- pracownikowi szkoły,
- nauczycielowi,
- wychowawcy,
- pedagogowi
- dyrektorowi szkoły

W sytuacjach objętych procedurami uczeń ma obowiązek podporządkować się do poleceń wszystkich pracowników szkoły.

6a. Procedura zachowania się w przypadku czynu o stosunkowo niskiej szkodliwości (np. celowe popchnięcie, kopnięcie, wyzywanie):

Pracownik szkoły

- zdecydowanie i stanowczo, nie wdając się w dyskusje, całkowicie przerywa negatywne zachowanie sprawcy wobec ofiary,

- rozdziela strony,
- ustala granice: nie dopuszcza do przejawów agresji wobec siebie jako osoby interweniującej,
- ocenia zagrożenie i podejmuje decyzję o rodzaju interwencji,
- rozmawia z uczniem i zwraca uwagę na jego niewłaściwe zachowanie,
- zgłasza zaistniałe zdarzenie wychowawcy klasy.

Wychowawca

- rozmowa z wychowawcą klasy,
- upomnienie,
- gdy dane zdarzenie powtórzy się - odpowiedni zapis w dzienniku lekcyjnym,
- gdy uczeń nadal nie reaguje na upomnienie – powiadomienie rodziców o zaistniałym fakcie; upomnienie dyrektora szkoły i obniżenie oceny z zachowania.

6.b Procedura zachowania się w przypadku czynu o dużej szkodliwości (np. stworzenie zagrożenia dla życia i zdrowia siebie lub innych, uszkodzenie ciała itp.)

Pracownik szkoły

- zdecydowanie, stanowczo, słownie, nie wdając się w dyskusję, całkowite przerwanie negatywnych zachowań sprawcy wobec ofiary,
- rozdzielenie stron,
- ustalenie granic: nie dopuszczenie do przejawów agresji wobec siebie, jako osoby interweniującej,
- ocena zagrożenia i podjęcie decyzji o rodzaju interwencji,
- udzielenie pierwszej pomocy ofierze zdarzenia i zabezpieczenie miejsca zdarzenia,
- wezwanie pomocy medycznej w razie konieczności
- wezwanie wychowawcy (w przypadku jego nieobecności, pedagoga, dyrektora szkoły lub jego zastępcy)
- rozpoczęcie procedury wobec sprawcy zdarzenia.

Wychowawca

- powiadomienie pedagoga, ewentualnie dyrektora o zaistniałym zdarzeniu,

- powiadomienie rodziców sprawcy i ofiary zaistniałego zdarzenia,
- rozmowa indywidualna ze sprawcą zdarzenia-poinformowanie go o poważnym naruszeniu obowiązujących zasad, poinformowanie o dalszym toku postępowania.

6 c. Procedura postępowania w przypadku zakłócania toku lekcji przez ucznia agresywnym zachowaniem.

Nauczyciel prowadzący lekcje:

- Podejmuje działania wyciszające ucznia, rozwiązujące problem, który wywołał agresję
- Zagospodarowuje nadaktywność ucznia poprzez zadanie specjalne wykorzystujące mocne strony ucznia lub jego szczególne zainteresowania

W przypadku braku skuteczności podjętych działań:

- wzywa pomoc osoby niezaangażowanej w danym momencie w opiekę nad innymi uczniami, w celu odizolowania ucznia od klasy
- sporządzą notatkę z przebiegu zdarzenia wg. wzoru (załącznik), najpóźniej następnego dnia do godz. 12.00 przekazuje ją pedagogowi i kopię dyrektorowi szkoły.

Nauczyciel- osoba dokonująca interwencji w celu odizolowania ucznia od klasy podejmuje sama działania lub przekazuje ucznia pedagogowi lub wicedyrektorowi.:

- Podejmuje działania wyciszające ucznia, rozwiązujące problem, który wywołał agresję
- Zagospodarowuje nadaktywność ucznia poprzez zadanie specjalne wykorzystujące mocne strony ucznia lub jego szczególne zainteresowania
- Zawiadamia rodzica i wychowawcę klasy o zdarzeniu

Dyrektor szkoły

- wezwanie rodziców-powiadomienie ich o zaistniałym fakcie,
- ustalenie okoliczności zdarzenia-wysłuchanie stron,
- w przypadku poważnego wykroczenia-wezwanie policji i przeprowadzenie rozmowy z uczniem w obecności rodziców, wychowawcy i dyrektora szkoły,
- upomnienie dyrektora szkoły (ustne lub pisemne),
- obniżenie oceny z zachowania'
- w przypadku

6 c. Procedura postępowania w przypadku zakłócania toku lekcji agresywnym zachowaniem ucznia.

Nauczyciel prowadzący lekcję:

- Podejmuje działania wyciszające ucznia, rozwiązujące problem, który wywołał agresję.
- Zagospodarowuje nadaktywność ucznia poprzez zadanie specjalne wykorzystujące mocne strony ucznia lub jego szczególne zainteresowania

W przypadku braku skuteczności podjętych działań:

- Wzywa pomoc osoby niezaangażowanej w danym momencie w opiekę nad innymi uczniami, w celu odizolowania ucznia od klasy
- Sporządzą notatkę z przebiegu zdarzenia wg. wzoru (załącznik), najpóźniej następnego dnia do godz. 12.00 przekazuje ją pedagogowi i kopię dyrektorowi szkoły.

Nauczyciel- osoba dokonująca interwencji w celu odizolowania ucznia od klasy podejmuje sama działania lub przekazuje ucznia pedagogowi lub wicedyrektorowi;

- działania wyciszające ucznia, rozwiązujące problem, który wywołał agresję
- zaagospodarowuje nadaktywność ucznia poprzez zadanie specjalne wykorzystujące mocne strony ucznia lub jego szczególne zainteresowania
- zawiadamia wychowawcę klasy, pedagoga, ewentualnie dyrektora o zdarzeniu

Wychowawca:

- Przeprowadza rozmowę dyscyplinującą z uczniem,
- Jeśli zdarzenie miało miejsce kolejny raz, stosuje upomnienie ewentualnie udziela nagany
- Powiadomienie rodziców o zaistniałym fakcie;
- Wprowadza odpowiedni zapis w dzienniku lekcyjnym,
- Jeśli uczeń nie reaguje na upomnienia i nagany wychowawcy, wychowawca i pedagog, w celu ustalają zasady postępowania z uczniem oraz mogą wnioskować o upomnienie lub naganą do dyrektora szkoły.

Dyrektor szkoły:

Podejmuje decyzje o udzieleniu upomnienia lub nagany uczniowi.

Analizuje całokształt sytuacji ucznia. W zależności od skali problemów dotyczących ucznia i charakteru incydentów wywoływanych przez niego, podejmuje decyzje o zgłoszeniu sprawy policji lub przekazuje sprawę pedagogowi, który sporządza wniosek do sądu rodzinnego o wgląd w sytuację opiekuńczo-wychowawczą dziecka.

KARTA INTERWENCJI DOTYCZĄCA ZAKÓCENIA TOKU LEKCJI AGRESYWNYM ZACHOWANIEM UCZNIA

Data:, nr lekcji:, przedmiot:,
nauczyciel prowadzący lekcję:

Opis zachowania ucznia:

.....
.....
.....
.....

Ustalona przyczyna zachowania ucznia:

.....
.....

OPIS DZIAŁAŃ NAUCZYCIELA:

1. Jaki tok indywidualizacji zastosował nauczyciel w stosunku do ucznia?

.....
.....
.....

2. Jakie pozytywne wzmocnienia zostały zastosowane (jakie mocne strony, zainteresowania lub zdolności ucznia zostały wykorzystane):

.....
.....
.....
.....
.....

Kto przejął opiekę nad uczniem:

.....

Podpis nauczyciela

.....

